

Winterakonietjes

Een bonte stoet trekt door de stad, door tuinen en door parken. Allerlei witte kopjes en gele, paarse of witte versiersels geven de natuur haar voorjaarskleed.

Hoewel onze stad de komende dagen weer volop in beweging is met veel lol en uitbundigheid, heeft de natuur zich stilletjes voorbereid op een knallende lente. Binnen twee weken tijd hebben o.a. het Wilhelminapark, Cobbenhagenpark en het Hoffmanparkje een kleurig tapijt gekregen. Bossen sneeuwkllokjes dragen hun hangende wit-groene bloemen. Krokussen met de meest uiteenlopende kleuren prikken door de grasmat naar boven en met hulp van de heerlijke lentestralen vouwen zij de bloembladeren uit elkaar. De narcissen lijken er al op los te trompetteren, maar voor de winterakoniet gaat het allemaal wel erg snel. Van deze boterbloemachtige is op veel plekken al geen mooi bloeiende gele bloem meer te vinden.

Snelheid hoort bij voorjaarsbloeiers. Onder de grond hebben ze knollen en bollen, die ze gedurende het halve jaar daarvoor helemaal hebben gevuld met reservevoedsel. De bovengrondse delen van de planten sterven vaak snel af, waardoor in de zomer niet veel meer te vinden is van deze oorspronkelijke bosplanten. Maandenlang rusten ze in de grond totdat de temperatuur in de winter hoog genoeg is om uit de lopen. Ze hebben dus eten zat in huis, waardoor de bladeren en bloeistengels heel snel volgroeid kunnen zijn. Bij de temperaturen van de afgelopen twee weken gaat de ontwikkeling zo hard, dat ook bijna alles tegelijkertijd in bloei schiet.

Winterakoniet, *Eranthis hyemalis* (foto Bart Horvers)

De winterakoniet heeft korte, dikke, wortelstokachtige knollen. Vanwege het mooie voorjaarseffect is hij zo'n 500 jaar geleden in onze streken ingevoerd als tuinplant. In parken, bij kastelen, kloosters, buitenplaatsen en hoeves werd hij aangeplant. Als je hem in onze stad ziet, heeft de mens daarbij altijd geholpen. In het Hoffmanparkje kom je hem in het openbaar groen tegen, maar ook heel wat tuinliefhebbers hebben ooit een zakje met knolletjes van de winterakoniet gekocht. Laat je de planten met rust op een plekje met wat schaduw en humus, dan kun je er jaren plezier van hebben; de groeiplaats breidt dan ieder jaar zelfs nog verder uit.

De stengels die uit de knollen komen, dragen maar één bloem van 2 tot 2,5 centimeter in doorsnede. Onder die bloem zitten drie groene bladeren, die zo diep zijn ingesneden dat het lijkt of er onder de bloem een krans van smalle blaadjes zit. De kleine bloemen zijn prachtig gebouwd. Kelk- en kroonbladeren zijn gelijk; ze hebben 6 gele zogenaamde bloemdekbladen. Midden in de bloem zit een flink bosje meeldraden met daaromheen een krans van hele kleine honingbakjes, waarin de nectar wordt gemaakt. Vroege bijen, vliegen en wespen zouden kunnen profiteren van dat energierijke aanbod. Alleen komt de bloei meestal net te vroeg voor die zoete snoepers. Nu het een lange tijd wat warmer is, heb je de kans dat ook de insecten hiervan een beetje profiteren. Ondanks dat de bestuiving misschien wat minder makkelijk verloopt, maakt de uitgebloeide bloem heel vaak zes kokervruchten. Met die extra zaadjes blijft de winterakoniet zeker in je tuin.

Warmterecords zijn dit jaar al gebroken. Door het hossen en feestgedruis zal onze stad de komende dagen nog verder opwarmen. Allemaal voordelen? Je moet snel zijn als je de bonte voorjaarsplanten nog wilt bekijken, want zoals ook veel Tilburgers, hangen de winterakonieten en sneeuwkllokjes er op aswoensdag al flink verlept bij. Misschien denk je dat je tijdens carnaval de zorgen voor de opwarming van de aarde wel weg kunt drinken. Maar waarschijnlijk blijf je dan na carnaval met de grootste kater achter, als je beseft dat er toch echt iets met ons klimaat aan de hand is.

Rob Vereijken
februari 2019